

ОДБЕРЕЗЬКІ ОПОВІДКИ

Сьогодні завершуємо публікацію оповідок фундатора літературно-мистецької сторінки «Веселка» Петра Гуменюка. А називаються вони так, бо події, зображені в них, відбувалися на хуторі Одбережжя, що на схід від села Чудниці.

Повністю вони надруковані в альманасі «Гостинець», що вийшов у цьому році у рівненському видавництві «Ліста».

НЕЩАСНИЙ НАРОД

Хутірський вигін — то не лише пастівник для худоби. Слугує він і обговоренню новин. Сьогодні ж новина особлива — виявлено, либонь, останню вже кривку на хутірці, який так полюбили вояки УПА. Була акція, стрільнина. Хлопці кидали гранати тичкою зі свого схрону під кулями околоту в клуні, а наприкінці наче б пострілялися.

— За що? Безвусі деякі, волі хотіли, за те, що батьків у Сибір загнали, помсту задумали для власті, — резюмує тітка Василина.

— А батька мого хто добро покрав, а потім застрілив у верболозах? Був головою сільради, то хтось же мав бути тим головою, а людям біді не

робив, — гарячкує супроти дядько Семен.

— Три сини пропало. То на фронті звісно чого гинуть, а для чого з обріза бабахати, як послала власть податі збирати? — вставляє з бо-

лем своє дядько Яків, косячись на Василю.

Дід Мусій, ще царський вояка, зиркає мовчакуватю, вислуховує спір і, розгладивши жовтувату від самосаду вуса, стишено мовить:

— Нещасний народ...

Од цих слів запалені сваркою хуторяни якось знічено зиркнули одне на одного і гуртом попрошували по домівках, перевівши розмову на господарські турботи. А дід Мусій співчутливо і незле дивився їм услід.

ДІД ЛЮЛЬКА

Ледь на світ благословилося, а вже над споришевими подвір'ями, у вишняках різко-духмяно пахне міцненьким самосадом.

— І куди Адам в таку рань подався? — питає сама себе мати.

— Хто-хто пішов? — допитуються.

— Та Люлька.

Виглядаю на дорогу. А й справді, неквапом крокує дід Адам, а над його вусатою головою в рудому кашкеті зійма-

ються сивуваті хвилькі тютюнового диму. Знаю, що оце саме жевріє рожево, як вуглинка, чубукувата дідова люлька. «Як з труби випускної у ХТЗ», — подумалося. Бо куди б не йшов, що б не робив дід Адам, над ним синіє димок. І вночі встає на перекур по кілька разів.

Вдалося побачити, що дід Адам спить на дерев'яній канапці, застеленій фуфайчиною. А їв дід, як кажуть, на ходу, що потрапить у руки.

Якось почув, що поховали діда Адама. Питався, у скільки літ це трапилося. І почув, що добрих дев'ять десятків він таки відвікував.

Отакий хутірський курець і аскет.

ЛЬОТЧИК

Таких цукрівок, як у Кузьмових, немає на всім хуторі. Раді радили хлопчакі і вирішили вчинити кражу того жовтобокого соковитого добра. Знайшли дірку в огорожі, хоч вона з колючого, ще фронтового дроту, і під місячним сявом під самою грушкою зашелотили, що хто має робити.

— Петю, сторожуй, — каже Женько-лідер.

— Ти, Казю, — це вже до найманого для хутірської худоби пастуха, — полізеш трясти. А я збиратиму.

Казю в блискучих но-

вих галошах, а на голові височить пілотський, з голубим околишем і блискучою кокардою, військовий кашкет, подарований йому увільненим недавно з армії авіатором. Він кашкетом гордився більш за все, скидав його лише тоді, як до подушки припадав.

І ось Казимир на верхівці, і летять донизу, гепають так бажані груші. Але пастух чомусь мало не кричить про свої успіхи під зоряним шатром осінніх небес.

А були в хутірських хат такі собі запасні двері з тильної сторони, з сіней. І з'явився звідти в усьому білому, як сновида, дід Кузьма. Вгледів це найменший з крадів і криком тривогу зняв. Женьком з повною пазухою з Петром шаснули у дірку огорожі, а лемехуватий Казимир зірвався і великою грушкою гепнув діду Кузьмі під ноги. А той, хоча добродушний, але таки опершів шпком крадія кілька разів по спині...

Зарожевіло, як подалися хлопці забрати з садка загублені Казьком речові докази — блискучі галоші, позичені ним в кіно у баби Ульяни, а також і пілотський кашкет. Галоші то в траві назирили. А отшла. Знову на порозі білою маною завиднівся дід Кузьма і, простягаючи Казимиру його головний убір, вже якось співчутливо та лагідно прорік:

— Ех ти, льотчик...

Петро ГУМЕНЮК.